

Univerzitet u Beogradu

Fakultet političkih nauka

Studije socijalne politike i socijalnog rada

Akademska 2023/24. godina

**Nastavni program (syllabus) za predmet
Socijalna politika Srbije**

Naziv predmeta:	Socijalna politika Srbije
Naziv predmeta na engleskom:	Social policy of Serbia
Nivo studija	Osnovne akademske – II godina studija
Karakter predmeta	Obavezni predmet
Nedeljni fond časova	2 + 1
Godišnji fond časova	30 + 15
Trajanje i raspored nastave	Predavanja - letnji semestar, četvrtak, 9.45h – 11.15h
Broj ESPB	6
Nastavnik	Prof. dr Aleksandar Jugović
Saradnik/Asistent	Tamara Stojanović
Način izvođenja nastave	Predavanja kroz power-point prezentacije, diskusije, izlaganja studenata, rad u malim grupama, upotreba video-materijala, konsultacije kroz individualni mentorski rad.
Način ocenjivanja i vrednovanja predmetnih oblasti	Predispitne obaveze: 1) aktivnost na predavanjima - do 10 poena 2) aktivnost na vežbama - do 10 poena 3) pismeni kolokvijum - do 30 poena: Prvi deo sadržaja predmeta <i>Područja socijalne politike</i> - gradivo koje je obuhvaćeno od 1 do 15 ispitnog pitanja. Kolokvijum je položen ako je ostvareno najmanje 16 poena. Položen kolokvijum studente osloboda tog dela gradiva na završnom ispitu. U semestru se održavaju ukupno dva kolokvijuma, prvi i popravni. Studenti koji ne polože kolokvijum taj deo gradiva odgovaraju na završnom ispitu. Ispitne obaveze: završni usmeni (pismeni) ispit sa dva ili tri ispitna pitanja u zavisnosti od toga da li je položen kolokvijum – do max. 50 poena.

	<p>Izračunavanje ocene: do 50 poena = ocena 5 (nije položio) od 51 – 60 poena = ocena 6 (dovoljan) od 61 – 70 poena = ocena 7 (dobar) od 71 – 80 poena = ocena 8 (vrlo dobar) od 81 – 90 poena = ocena 9 (odličan) od 91 – 100 poena = ocena 10 (odličan-izuzetan)</p>
Način polaganja	Kolokvijum, usmeni/pismeni ispit.
Kontrola kvaliteta predmeta	Studentska evaluacija, analiza ispunjenosti plana rada, analiza ispitnih rezultata.
Obavezna literatura	<p>1. A. Jugović, A. Gavrilović (2020). Osnove socijalne politike. Beograd: Univerzitet u Beogradu - Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju (delovi udžbenika).</p> <p>2. A. Jugović (2023). Društveno osetljive grupe: perspektive i politike (drugo izdanje). Beograd: Partenon (delovi monografije).</p>
Dopunska literatura	U dogovoru sa nastavnikom za svaku tematsku jedinicu koja se obrađuje na predavanjima i vežbama.
Cilj predmeta	Cilj predmeta je da razumeju razvoj, ciljeve, sadržaj, nosioce i značaj različitih područja socijalne politike u Srbiji. Da spoznaju ključna obeležja društveno osetljivih grupa i politika socijalnog uključivanja u Srbiji.
Ishod predmeta	Studenti treba da: znaju karakter aktuelne socijalne politike u Srbiji; kritički ocenjuju mere socijalne politike; budu osposobljeni da primenjuju znanja o društveno osetljivim grupama u programskim aktivnostima institucija i organizacija; razumeju politike zaštite društveno osetljivih grupa u Srbiji; budu promoteri vrednosti socijalne pravde, humanosti i ljudske dobrobiti.

SADRŽAJ PREDMETA

I Područja socijalne politike

Sistem socijalne zaštite u Srbiji

Definicija i istorijski razvoj socijalne zaštite u Srbiji
Ciljevi i principi socijalne zaštite
Prava, sadržaji i usluge u sistemu socijalne zaštite
Nosioци i ustanove socijalne zaštite
Etika socijalne zaštite
Nevladin sektor u pružanju usluga socijalne zaštite
Aktuelni izazovi sistema socijalne zaštite u Srbiji

Sistemi socijalnog osiguranja u Srbiji

Radni odnos kao osnova socijalnog osiguranja
Osiguranje za slučaj nezaposlenosti
Penzijsko i invalidsko osiguranje
Zdravstveno osiguranje

Zdravstvena zaštita u Srbiji

Pojam zdravlja i definicija zdravstvene zaštite
Zdravstvena delatnost i zdravstvene ustanove
Načela, prava i izazovi zdravstvene zaštite

Finansijska podrška porodici i deci: porodične politike u Srbiji

Pojam i svrha porodičnih politika
Oblici finansijske podrške porodici i deci
Dečiji dodatak
Boravak dece u predškolskim ustanovama
Usklađivanje rada i roditeljstva: plaćena odsustva

Politike stambene podrške u Srbiji

Pojam i oblici politika socijalnog stanovanja
Istorijat stambene politike u Srbiji
Aktuelne politike stambene podrške u Srbiji

Socijalno-politički značaj obrazovanja

Opšti značaj obrazovanja i rizika od neobrazovanosti
Osnovne tačke istorijskog razvoja obrazovanja
Socijalno-politički izazovi savremenog obrazovanja

Politike zaštite vojnih i civilnih invalida rata u Srbiji

Vrednosne osnove politika zaštite vojnih i civilnih invalida rata

Zaštita vojnih invalida rata i njihovih porodica

Prava civilnih invalida rata

Teškoće u ostvarivanju prava inavalida rata

II Socijalna politika u Srbiji prema posebno osetljivim grupama

Osobe u siromaštvu

Konteksti razumevanja siromaštva

Definisanje i merenje siromaštva

Odnos siromaštvo – socijalna isključenost

Uzroci i posledice siromaštva

Društveni kontekst i osnovna obeležja siromaštva u Srbiji

Globalne politike i nacionalna strategija suprotstavljanja siromaštvu

Politika socijalne pomoći u Srbiji

Osobe izvan procesa rada: nezaposlenost

Odnos rada i zaposlenosti

Definicija nezaposlenosti

Višedimenzionalnost nezaposlenosti

Tipovi i opšti uzroci nezaposlenosti

Tržište rada i nezaposlenost u Srbiji

Politike prema nezaposlenosti i zapošljavanju u Srbiji

Osobe u beskućništvu

Pojam beskućništva i beskućnika

Tipologije beskućništva

Uzroci beskućništva: ideološki i teorijski pogledi

Socijalno-demografska i zdravstvena obeležja beskućništva

Beskućništvo kao subkultura

Politike prema beskućništvu u EU i Srbiji

Migranti

Pojam migracija

Definisanje tipova migracija: osnov migrantskih politika

Savremeni koncepti u razumevanju spoljnih migracija

Uzroci migracija: model faktora „pritiska“ i privlačenja“

Obeležja socijalne isključenosti migranata i izbeglica

Karakteristike migracija u Srbiji

Socijalna politika Srbije i migracije

„Deca u pokretu“

Pojam i tipovi „dece u pokretu“

Faktori rizika i posledice ugroženog blagostanja kod „dece u pokretu“

Domeni politika socijalnog uključivanja prema „deci u pokretu“

Praksa i procedure zaštite dece u migracijama/izbeglištvu u Srbiji

Osobe sa ometenošću

Pojam i vrste ometenosti

Karakteristike marginalizacije i diskriminacije osoba sa ometenošću

Deca sa ometenošću i porodica

Istorijska obeležja politika prema ometenosti

Savremene politike prema osobama sa ometenošću

Politike obrazovne inkluzije dece sa smetnjama u razvoju

Socijalna zaštita osoba sa ometenošću u Srbiji

ISPITNA PITANJA

1. Definicija i razvoj socijalne zaštite u Srbiji
2. Ciljevi i principi socijalne zaštite u Srbiji
3. Prava, sadržaji i usluge u sistemu socijalne zaštite
4. Nosioци i ustanove sistema socijalne zaštite u Srbiji
5. Socijalna zaštita: etika, nevladin sektor i aktuelni izazovi
6. Radni odnos kao osnova socijalnog osiguranja
7. Osiguranje za slučaj nezaposlenosti
8. Penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje u Srbiji
9. Politike zdravstvene zaštite u Srbiji
10. Pojam, svrha i oblici finansijske podrške porodici i deci u Srbiji
11. Dečiji dodatak, boravak dece u predškolskim ustanovama i usklađivanje rada i roditeljstva
12. Pojam i oblici politika socijalnog stanovanja
13. Razvoj i aktuelne politike stambene podrške u Srbiji
14. Socijalnopolitička dimenzija obrazovanja
15. Politike zaštite vojnih i civilnih invalida rata u Srbiji

16. Konteksti razumevanja siromaštva
17. Definisanje siromaštva
18. Odnos siromaštvo - socijalna isključenost i subkultura siromaštva
19. Uzroci i posledice siromaštva
20. Obeležja siromaštva u Srbiji
21. Globalne i nacionalna strategija suprotstavljanja siromaštvu
22. Istorijski kontekst, pojam, oblici i kriterijumi socijalne pomoći
23. Politika socijalne pomoći u Srbiji
24. Smisao rada i definicija nezaposlenosti
25. Višedimenzionalnost i subkultura nezaposlenosti
26. Oblici i uzroci nezaposlenosti
27. Tržište rada i nezaposlenost u Srbiji
28. Osnov politika prema nezaposlenosti i zapošljavanju: pravo na rad, evropska i nacionalna strategija
29. Pasivne i aktivne mere prema nezaposlenosti: modeli i programi u EU i Srbiji
30. Značaj socijalnog preduzetništva, sindikata i socijalno-edukativnog rada za smanjivanje nezaposlenosti
31. Socijalno osuguranje nezaposlenih
32. Pojam i tipovi beskućništva
33. Beskućništvo: uzroci i obeležja
34. Subkultura beskućništva i odnos beskućništva sa društvenim devijacijama
35. Politike prema beskućništvu u EU i Srbiji
36. Pojam i vrste migracija
37. Tipovi migracija 1: unutrašnje i spoljne, prisilne, lančane, ilegalne i legalne, nebezbedne i trgovina ljudima
38. Tipovi migracija 2: prostona i vremenska podela, ekonomske, povratne, readmisija, „odliv mozgova“ i političke migracije/politički azil
39. Teorije i koncepti objašnjenja migracija

40. Uzroci/faktori migracija
41. Obeležja socijalne isključenosti migranata i karakteristike migracija u Srbiji
42. Migracione politike u Srbiji 1: ljudska i migraciona prava, humano upravljanje migracijama, politike prema izbeglim i raseljenim licima i tražiocima azila
43. Migracione politike u Srbiji 2: politika spajanja porodica, zaštita povratnika po sporazumima o readmisiji, politike prema iregularnim i unutrašnjim migracijama
44. Pojam i tipovi „dece u pokretu“
45. Faktori rizika kod dece u pokretu
46. Područja politika i mere zaštite dece u „pokretu“/migracijama u Srbiji
47. Priroda ometenosti
48. Obeležja marginalizacije i diskriminacije osoba sa ometenošću
49. Porodica i dete sa ometenošću: adaptacija i rizici
50. Politike prema ometenosti: istorijske faze i savremene politike
51. Obrazovna inkluzija i socijalna zaštita osoba sa ometenošću u Srbiji

